

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22116 - Educació Artística: Plàstica i Visual. Didàctica a l'Escola Primària / 11
Titulació	Grau d'Educació Primària (Pla 2013) - Segon curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Daniel Castilla Núñez daniel.castilla@uib.es	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					

Contextualització

L'assignatura *Educació artística: plàstica i visual. Didàctica a l'escola Primària* fa part del mòdul *Educació musical, plàstica i visual*. És de caràcter obligatori i s'imparteix durant el segon semestre del Segon curs del grau d'Educació Primària.

L'objectiu de l'assignatura és familiaritzar l'estudiant amb els mitjans crítics de la teoria, la història i la pràctica artística per tal de desenvolupar projectes didàctics aplicables a l'Escola Primària. Així mateix, l'assignatura preveu el creixement d'una obra plàstica personal, amb l'objecte de reflexionar sobre les metodologies didàctiques i les principals línies de recerca en educació artística.

Requisits

Entenem que l'alumne ha d'haver adquirit la capacitat de valorar les arts en qualsevol vessant.

Recomanables

Cal estar al corrent de les manifestacions artístiques a través de la visita regular a les exposicions i de la lectura dels mitjans especialitzats.

Competències

Guia docent

Específiques

- * Conèixer el currículum escolar de l'educació artística, així com la creació de recursos a partir d'aquells continguts que permetin de fomentar la participació al llarg de la vida en activitats artístiques dins i fora de l'escola (2.5.2)
- * Conèixer, valorar i seleccionar obres artístiques de diverses èpoques, estils i cultures i els fonaments del patrimoni cultural (2.5.4)
- * Promoure i millorar la sensibilitat estètica mitjançant l'observació i anàlisi d'obres d'art (2.5.5)
- * Conèixer i dominar els principis d'expressió i comunicació plàstica, així com els fonaments del llenguatge visual, les tècniques de representació i el desenvolupament de la creativitat (2.5.7)

Genèriques

- * Conèixer els fonaments de l'Educació Primària, la seva relació interdisciplinària, els criteris d'avaluació i el cos de coneixements didàctics entorn dels procediments respectius d'ensenyament i aprenentatge en relació a l'educació infantil (1.2.2)
- * Analitzar i comprendre els processos educatius dins i fora de l'aula relatius al període 6-12 anys (1.2.3)

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

L'assignatura *Educació artística: plàstica i visual. Didàctica a l'escola Primària* s'estructura en relació als continguts següents:

- L'educació artística i el desenvolupament humà
- Percepció, expressió i creativitat
- La imatge. Conceptualització i materialització
- Aproximació a l'art del segle XX en totes les seves manifestacions plàstiques
- El Museu i la seva didàctica
- El currículum d'Educació Primària

Continguts temàtics

- I. Educació artística i el desenvolupament humà
- II. El Museu i la seva didàctica
- III. Percepció i creativitat
- IV. La imatge. Representació
- V. Projectes artístics
- VI. Experimentació amb el material: tècniques i procediments
- VII. Art del segle XX
- VIII. La ciutat. Visió artística

Guia docent

VIII. TIC aplicades

Metodologia docent

Volum de treball

Atenció:

Els percentatges d'activitats presencials i no presencials canvien:

Activitats de treball presencial: 30%

Activitats de treball no presencial 70%

Aquest canvi es du a terme per facilitar el treball no presencial associat al desenvolupament d'una part de l'assignatura on es treballaran eines TIC associades.

Activitats de treball presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques		Grup gran (G)	Les classes teòriques es realitzaran setmanalment i consistiran en exposicions del programa de l'assignatura per part dels professors. D'altra banda, es fomentarà la participació activa dels estudiants, així com el diàleg entre els membres del grup, a través de l'anàlisi del material inclòs en el dossier de l'assignatura.	13
Classes pràctiques		Grup mitjà (M)	<p>Durant les classes pràctiques, es facilitarà als estudiants el coneixement de sistemes de representació, tècniques, procediments i materials amb l'objecte d'apropar-los a la pràctica artística i les seves aplicacions a l'Escola. Al llarg del curs, l'estudiant durà a terme un projecte artístic de caràcter individual que, opcionalment, presentarà davant la resta del grup.</p> <p>Els professors tutoritzaran de manera individual les fases del projecte i en valoraran tant l'aspecte conceptual com el formal. La carpeta de pràctiques, acompanyada d'un diari d'aprenentatge i del projecte final, es presentarà l'últim dia de classe.</p> <p>L'assistència a les classes pràctiques és obligatòria.</p>	14
Tutories ECTS		Grup petit (P)	Les sessions setmanals de tutoria es destinen a l'atenció de dubtes puntuals, així com al seguiment dels projectes.	14
Avaluació	Examen final	Grup gran (G)	D'acord amb la convocatòria oficial, es realitzarà un examen teòric de l'assignatura que comptarà amb dos apartats: un de desenvolupament, dedicat a l'anàlisi i contextualització d'una obra d'art, i l'altre, que consistirà en una relació de preguntes breus vinculades als continguts del temari. Aquest examen tindrà una durada màxima de dues hores.	4

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			Acte seguit es realitzarà un examen pràctic adreçat a aquells estudiants que hagin perdut el dret a l'avaluació contínua pel fet de no haver assistit al 80% de les pràctiques. Aquest examen tindrà una durada màxima de quatre hores.	

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual pràctiques	Seguiment de les sessions	El seguiment de les sessions pràctiques es desenvoluparà, d'una banda, mitjançant la repetició (1) de les activitats proposades setmanalment pels professors. De l'altra, l'estudiant durà a terme una obra plàstica personal que es formalitzarà en el projecte final (2) de l'assignatura. Finalment, l'estudiant realitzarà un diari d'aprenentatge (3), a manera de valoració del seu procés d'aprenentatge. També desenvoluparà una activitat artística on es facin servir eines TIC.	48
Estudi i treball autònom individual teòriques	Seguiment de les sessions	Per tal de preparar l'examen final (4), l'estudiant completarà els temes tractats setmanalment a les sessions teòriques a través de la consulta i estudi de la bibliografia recomanada. L'objectiu és familiaritzar l'estudiant amb les fonts i els mètodes de l'educació artística i la història de l'art i avaluar-ne la recerca, la capacitat de reflexió i el desenvolupament dels temes proposats.	47
Estudi i treball autònom individual d'exposicions o en grup	Visita i comentari	Durant el curs, els estudiants visitaran una exposició de la qual presentaran una ressenya (5), acompanyada d'un treball de recerca vinculat a l'art i la seva didàctica.	10

Riscs específics i mesures de protecció

Aquesta assignatura comporta l'ús d'eines i materials que poden tenir risc si no es manipulen correctament, per tant els professors en donaran les pautes d'utilització adequades. D'altra banda, s'ha de considerar, per bé que improbable, la possibilitat d'algun accident durant les activitats dutes a terme fora de l'aula.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències assignades a l'assignatura es valoraran d'acord amb els procediments d'avaluació descrits a la taula següent. La superació de l'assignatura no serà possible sense haver presentat la totalitat dels treballs i sense haver superat, tant els crèdits teòrics com els pràctics, amb una nota igual o superior a 5. Val a dir que un

Guia docent

treball que no hagi estat realitzat al 100% per l'alumne es considerarà com a no presentat: per tant, la detecció de plagi en una sola pràctica pot comportar la no superació de l'assignatura.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Classes pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Durant les classes pràctiques, es facilitarà als estudiants el coneixement de sistemes de representació, tècniques, procediments i materials amb l'objecte d'apropar-los a la pràctica artística i les seves aplicacions a l'Escola. Al llarg del curs, l'estudiant durà a terme un projecte artístic de caràcter individual que, opcionalment, presentarà davant la resta del grup. Els professors tutoritzaran de manera individual les fases del projecte i en valoraran tant l'aspecte conceptual com el formal. La carpeta de pràctiques, acompanyada d'un diari d'aprenentatge i del projecte final, es presentarà l'últim dia de classe. L'assistència a les classes pràctiques és obligatòria.
Criteris d'avaluació	S'exigirà la presentació d'una carpeta amb la totalitat dels treballs realitzats durant el curs, juntament amb un diari d'aprenentatge i el projecte final.

Percentatge de la qualificació final: 45%

Examen final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	D'acord amb la convocatòria oficial, es realitzarà un examen teòric de l'assignatura que comptarà amb dos apartats: un de desenvolupament, dedicat a l'anàlisi i contextualització d'una obra d'art, i l'altre, que consistirà en una relació de preguntes breus vinculades als continguts del temari. Aquest examen tindrà una durada màxima de dues hores. Acte seguit es realitzarà un examen pràctic adreçat a aquells estudiants que hagin perdut el dret a l'avaluació contínua pel fet de no haver assistit al 80% de les pràctiques. Aquest examen tindrà una durada màxima de quatre hores.
Criteris d'avaluació	Es valorarà el correcte desenvolupament dels temes, així com la resposta adequada a les preguntes breus.

Percentatge de la qualificació final: 45%

Seguiment de les sessions pràctiques

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	El seguiment de les sessions pràctiques es desenvoluparà, d'una banda, mitjançant la repetició (1) de les activitats proposades setmanalment pels professors. De l'altra, l'estudiant durà a terme una obra plàstica personal que es formalitzarà en el projecte final (2) de l'assignatura. Finalment, l'estudiant realitzarà un diari

Guia docent

d'aprenentatge (3), a manera de valoració del seu procés d'aprenentatge. També desenvolupara una activitat artística on es facin servir eines TIC.

criteris d'avaluació Es valorarà l'evolució experimentada en el conjunt del treball al llarg del curs. S'avaluarà la qualitat estètica, conceptual i formal dels treballs presentats així com les anàlisis aportades al diari d'aprenentatge.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Seguiment de les sessions teòriques

Modalitat Estudi i treball autònom individual

Tècnica Altres procediments (**recuperable**)

Descripció Per tal de preparar l'examen final (4), l'estudiant completarà els temes tractats setmanalment a les sessions teòriques a través de la consulta i estudi de la bibliografia recomanada. L'objectiu és familiaritzar l'estudiant amb les fonts i els mètodes de l'educació artística i la història de l'art i avaluar-ne la recerca, la capacitat de reflexió i el desenvolupament dels temes proposats.

criteris d'avaluació Es valorarà el correcte desenvolupament del temari a través de la consulta i estudi de la bibliografia recomanada.

Percentatge de la qualificació final: 0%

Visita i comentari d'exposicions

Modalitat Estudi i treball autònom individual o en grup

Tècnica Treballs i projectes (**recuperable**)

Descripció Durant el curs, els estudiants visitaran una exposició de la qual presentaran una ressenya (5), acompanyada d'un treball de recerca vinculat a l'art i la seva didàctica.

criteris d'avaluació Es valorarà el procés d'elaboració de la ressenya així com les aplicacions didàctiques proposades. D'altra banda, se sobreentén que la presència d'errades ortogràfiques i/o gramaticals a qualsevol activitat acadèmica lliurada per l'alumnat serà qualificada negativament.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

ARNHEIM, R. (2002): Arte y percepción visual: psicología del ojo creador. Alianza, Madrid.

EDWARDS, B. (2011): El color. Un método para dominar el arte de combinar los colores. Urano, Barcelona

EDWARDS, B. (2011): Nuevo aprender a dibujar con el lado derecho del cerebro. Urano, Barcelona

GARDNER, H. (1994): Educación artística y desarrollo humano. Ed. Paidós, Barcelona

GOMBRICH, E. H. (2002): Arte e Ilusión: Estudio sobre la Psicología de la Representación Pictórica. Debate, Madrid

HERNÁNDEZ BELVER M. et al. (2000): Educación artística y arte infantil. Fundamentos, Madrid

MARÍN VIADEL, R. (2003): Didáctica de la Educación artística para Primaria. Pearson, Madrid

WILSON, B. et al. (2004): La enseñanza del dibujo a partir del arte. Paidós, Barcelona

Bibliografia complementària

ARGAN, G. (1976): El Arte Moderno. Fernando Torres, Valencia

ARNHEIM, R. (1993): Consideraciones sobre la educación artística. Edit. Paidós, Barcelona

BALADA, M.; JUANOLA, M. (1987): La educación visual en la escuela. Paidós, Barcelona

Guia docent

- BELJON, J.J. (1993): Gramática del arte. Celeste, Madrid
- BERGER, J. (1993): Introducción general de arte. Istmo, Madrid
- CIRLOT, L. (1997): Historia del Arte. Últimas tendencias. Planeta, Barcelona
- DONDIS, D (1976): La sintaxis de la imagen. Gustavo Gili, Barcelona
- EFLAND, A. (2002): Una historia de la educación del arte. Tendencias intelectuales y sociales en la enseñanza de las artes visuales. Paidós, Barcelona
- EISNER, E. (2002) El arte y la creación de la mente. Paidós, Barcelona
- FIGUERAS, M. (2000) : Traçocats. Experiències plàstiques amb l'art. Ventall Edicions, Barcelona
- FREINET, C. (1987): Los métodos naturales. Neuchatel, Suiza
- GARCÍA NAVAS, J. (1997) Dibujar después de 1910. Ediciones UPC, Barcelona
- GARDNER, H. (1987): Arte, mente y cerebro. Paidós, Buenos Aires.
- GREENE, M. (2005): Liberar la imaginación. Ensayos sobre educación, arte y cambio social. Graó, Barcelona
- GRATACOS, R. (2006): Arte y ciegos: tan lejos, tan cerca. Edit. Octaedro, Barcelona
- GÓMEZ MOLINA, JJ. (1995): Las lecciones de dibujo. Cátedra, Madrid
- HARGREAVES, D. (1991): Infancia y educación artística. Morata, Madrid
- HERNÁNDEZ BELVER, M. (1995): El arte de los niños. Investigación y didáctica del MUPAI. Fundamentos, Madrid.
- LAZOTTI, L. (1994): Educación plástica y visual. MEC, Madrid.
- LOWENFELD, V.; BRITAIN, L. (1977): Desarrollo de la capacidad creadora. Kapelusz, Buenos Aires.
- MARTIN, J. (2003): Enciclopedia de técnicas de impresión. Edit. Acanto Barcelona.
- MEGLIN, N. (1999): El placer de dibujar. Edit Urano, Barcelona
- MICHELLI, M. (1989): Las vanguardias artísticas del S.XX. Alianza edit., Madrid.
- MICKLETHWAIT, L. (1993) : El meu primer llibre d'art. Edic. Molino, Barcelona
- MUNARI, B (1985): Diseño y comunicación visual. Contribución a una metodología didáctica. Edit. Gustavo Gili, Barcelona.
- OLIVER, M. et al (1999): Amb els ulls oberts. Ed. Cort, Palma.
- PANOFSKY, E. (1979): El significado de las artes visuales. Alianza, Madrid
- PARINI, P. (2002) : Los recorridos de la mirada. Edit. Paidós, Barcelona
- READ, H. (1964): La escultura moderna. Edic. Destino, Barcelona
- READ, H. (1982): La educación por el arte. Paidós, Barcelona
- STERN, A. (1962): Comprensión del Arte Infantil. Kapelusz, Buenos Aires
- WIDLOCHER, D. (1971): Los dibujos de los niños. Bases para una interpretación psicológica. Herder, Barcelona.
- Addendum:
- Antúnez, Noelia y otros (2008): El Arte Contemporáneo en la Educación Artística, Eneida. Madrid
- Bisquert, Adriana. (1977): Las Artes Plásticas en la escuela, Ministerio de Educación y Ciencia, Instituto Nacional de Ciencias de la Educación. Madrid
- Belloq, Ghislaine-Gil Díaz, Mª José (2010): Tocar el Arte-Educación Plástica en infantil, primaria y..., Kaleida Forma. Madrid.
- Doerner, Max (1991): Los materiales de pintura y su uso en el arte, Ed. Reverté. Barcelona
- Eisner, Elliot W. (1998) Educar la visión artística, Paidós Educador, Barcelona
- Lowenfeld, Viktor- Lambert Brittain, W (1980): Desarrollo de la capacidad creadora, ED. Kapelusz, Buenos Aires
- Marín, Ricardo (1995): La Creatividad: diagnóstico, evaluación e investigación, UNED. Madrid
- Read, Herbert (1955): Educación por el Arte, Paidós Educador. Barcelona

Altres recursos

- Revistes especialitzades:
Arte, individuo y sociedad.
Lápiz. Revista Internacional de Arte.

Guia docent

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	22116 - Educació Artística: Plàstica i Visual. Didàctica a l'Escola Primària
Grup	Grup 11

Archivo Español de Arte.
Connaissances des Arts.
Art in America.

